

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI LAP.

Megjelenik hétfő és csütörtök kivételével minden nap.

A bajai függetlenségi és 48-as part hivatalos közlönye.

Szerkesztőség: és Kiadóhivatal: Bende Imre-u. 3. sz. HIRDETÉSEK a szerkesztőségben és a kiadóhivatalban vétetnek fel.	Társzerkesztő: Wagner Antal	Laptulajd. és fel. szerkesztő: Dr. Valentin Emil	Főmunkatársak: Dr. Nyiraty János Dr. Fehérvary Dezső ügyvédek.	Előfizetési árak: Egész évre 10 kor. Vidékre 16 kor. Egyes szám ára 4 fillér.
--	--------------------------------	---	---	---

Szaporodnak a korcsmák.

Baja, 1910. augusztus 29

Megbízható forrásból értesülünk, hogy a pénzügyigazgatóság városunk területén a korlátlan italmérési engedélyek számát 100 ról 105-re emelte. Lelki megnyugvással vennénk ezt tudomásul, ha Aradon, Nagyváradon, vagy Temesvárott élnénk, mely városokban lüktet a forgalmi élet, szaporodik a lakosság és indokolt lehet e téren is a jelentkező újabb szükségletek kielégítése. Habár a huszadik században, amikor már a nemzet szellemi, anyagi és erkölcsi haladása érdekében alkoholelleses ligák alakulnak, általában meg kellene szorítani az italmérések számát. Ez nemzeti érdek is, mert köztudomásu, hogy a község, a város sok korcsmája épen nem fokmérője a város jólétének közérkölsisége fényének. Ámde az állam csak ösztökélni tudja a társadalmat, a pauperismus, a tüdővész és más egyéb az ország lakosságát pusztító bajok megelőzése ellen, de maga még mindig nagyon keveset tesz; legfeljebb rendeleteket ad ki, melyeket azonban nem hajtanak végre.

Ha az illetékes hatóság ily magasabb szempontokra gondolna, midőn az italmérési engedélyek kiadása tárgyában határoz, bizonyára nem történhetett volna meg, hogy városunk területén eltekintve attól, hogy a már meglévő italmérők üzlete napról-napra rosszabb, az italmérések száma emeltetett. A létszámemelésnek hírére első pillanatban örültünk. Miért? Mert az állam úgy intézkedett, hogy a korlátlan kimérések számát az állandó és hullámzó lakosság szükséglete határozza meg, a község forgalmi és közlekedési, társadalmi és gazdasági viszonyai szerint a létszám változik. Ebből tehát azt kellett következtetnünk, hogy városunk lakossága az utolsó nyolc hónap alatt oly mérvben szaporodott, hogy az eddigi korlátlan italmérési engedélyvel felruházott vendéglők, korcsmák kávéházak és egyéb helyiségek a szükségletet nem elégítik ki. A népesség szaporodása pedig csak örömeztetést válthat ki bennünk, mert nyomában új szükségletek támadnak, melyek kielégítést igényelnek. E jelen-

ség pedig a városi élet fellendülését mutatja.

Igen, jól jegyezzük meg, az utolsó nyolc hónap alatt kellett városunk népességének aránytalanul megszorodnia mulatni vágyó emberekkel, mert a múlt évi november havában még azzal utasította vissza a zombori pénzügyigazgatóság a korlátlan italmérési engedélyért folyamodó kérvényét, hogy a létszám megtelt. De ugyebár ne vesztegessünk több szót annak megállapítására, hogy városunk lakossága nem szaporodik?

Nos, hát a lakosság nem szaporodik, de számaránya még csak nem is hullámzik. Könnyű meglátni azt a tényt is, hogy a városunknak sem forgalmi, sem társadalmi, sem gazdasági viszonyai nem változtak akként, hogy a pénzügyigazgatóság törvényes okot találhatott volna arra, hogy a korlátlan kimérések számának szaporítására indokolt előterjesztést tegyen. Ellenkezőleg a helyzet az, hogy a meglévő italmérők is alig tudnak megélni és legfőbb ideje volna a létszám apasztása, vagy legalább az eddigieknek megtartását.

Ugy tudjuk, hogy városunk területén a korlátlan italmérési engedélyek száma százban volt megállapítva. Ezenkívül van 50—60 olyan üzlet, hol szeszes italokat kimérnek. 20.000 lakósú városunkban tehát 150—160 oly helyiség, ahol elegendő alkalom nyílik a közrend megsértésére, a közérkölsiség aláadására, a közegészségügy megbénítására.

Feltesszük, hogy a pénzügyigazgatóság közölte a város tanácsával a létszám emelésére vonatkozó határozatát és ez esetben felmerül a kérdés, élt-e fellebbezési jogával a tanács?

De hagyjuk a törvényes intézkedéseket. Ha arról van szó, hogy a törvényt, rendeletet, magasabb politikai okokból, pártszempontból meg kell sérteni, akkor hiába hivatkozunk törvényre. Nem segít a paragrafus. Meg kell értenünk, hogy a korlátlan italmérési engedélyek számának szaporodása 1910. május hó 22 ikétől veszi kezdetét. S ha érdekli az olvasót, nézze meg a kiválasztottak névsorát a rendőrhatalóságnál, akiknek kedvéért az italmérési engedélyek számát emelni kellett.

Megállapíthatja mindenki az országgyűlési képviselőválasztásról felvett jegyzőkönyvből, hogy az illetők a kormány jelöltjére szavaztak, egyik-másik kortesszolgálatot teljesített a munkapárti jelölt érdekében. Szolgálatukért jutalmat kaptak.

Nyilvánvaló tehát „a magasabb politikai érdek“ és ezzel szemben el kell némulnia a közegészségügy, a közérkölsiség, a közrendészet követelményeinek, el kell némitani a jog, törvény és igazság szavát. A mai választási rendszer mellett ezen hibák megismétlődnek a jövőben is. Összes erőnkkel tehát oda kell törekednünk, hogy minél előbb törvénybe iktattassék az általános, egyenlő, titkos választójog, mely a közélet jelenlegi mocsarait eltünteti, gátat vet a mindenkori kormány, a vagyonosok, a munkaadók jogtalan beavatkozásának a szavazati jog mikénti gyakorlása alkalmával, és ezzel a nemzeti akarat meghiusításának.

C.

Jegyzetek és megjegyzések.

Baja 1910. augusztus 29.

A fekete rém, a kolera, csak jó nagy távolságról nyujtogatja felénk csápjait. Nagy távolságról és — Isten segedelmével — nem is jut el hozzánk, a magyar határon át. Azok a riasztó hírek, amelyek szárnyra kelnek és az országban szerte röpködnek, alighanem a megriadt emberek fantáziájának szülöttei. Alighanem. De nem egészen bizonyos. Hire jár, hogy Mohácson is volt egy koleragyanus eset. Hogy mennyi ebben a valóság, mennyi a félő emberek képzelete, azt ma még nem igen lehet tudni. Az az egy bizonyos, hogy az az ember hirtelen, gyanus körülmények között halt meg.

De mindenesetre jobb félni, mint megijedni. És nagyon jó lesz, ha az óvintézkedéseket nem bizzuk tisztán a felettünk trónoló magasságos Atyauristenre. Hálát adunk a jóságos Istennek, hogy vigyáz reánk, de jó lesz hogyha magunk is kifejtünk egy kis buzgóságot a vigyázatban.

És itt volna egy és más megjegyzésünk a mi földi gondozónk, a rendőség intézkedéseire. Látjuk, hogy a csendőrök sorra járnak a vendéglőket, hogy a tisztaság dolgában minden rendben van-e? Hát tudjuk, hogy a csendőr lelkiismeretesen jár el a megbízatásában. Csakhogy úgy véljük, hogy helyesebb volna, ha az a csendőr vagy rendőr kísérelje volna csupán a közigazgatás egy olyan köze-

gének, aki a közegészség dolgához többet ért, mint az a csendőr.

Nem ártana, ha az a hozzáértő közeg nemcsak a vendéglők, szállodák és kávéházak udvarait, házatájékát venné vizsgálat alá, hanem a város minden egyes házába bekukkantana, meggyőződendő, vajjon nincsen-e sok szemét felhalmozva, megfelelnek-e (a mi viszonyainkhoz mérten) az egészségügy kivánalmainak az emésztő gödrök. Az utcák tisztántartásáról fokozottabb mértékben kell gondoskodni. A vágóhidon az egészségügyi szabályok legszigorúbb betartását kell követelni.

Vizünk, egészséges ivóvizünk kevés van.

Ezzel is úgy vagyunk, mint a tűzoltósági intézményünkkel. Amikor valami nagy baj van, akkor kiküldünk egy bizottságot, hogy gondolja ki, hogyan is lehetne azt a tűzoltóságot fejleszteni. Aztán az egész fejlesztési akció belefut a bizottságba és az intézmény marad a régi primitív, elhanyagolt mivoltában.

Igy vagyunk az artézi kutainkkal is. Megkérdezzük a szakértőket, hogy miként is lehetne a kutak vízhozamát megjavítani. A szakértő megadja a kívánt felvilágosítást, a referáda egy kis megfontolás tárgya, aztán kimondják, hogy drága és aztán elmegy a levéltárba, az artézi kutak pedig konokul ragaszkodnak ahhoz, hogy ők csak cseppenként adják a vizet.

Most itt van a veszedelem előhírnöke és nincsen a városban elegendő egészséges ivóvíz. De van szakértői vélemény. Hát szakértői vélemény kell nekünk? Ördögöt. Ivóvízre van szükségünk.

Most már mindegy. Ne nyargaljunk azon a szakértői véleményen, hanem nézzük, hogy az emberek minél több egészséges ivóvízhez jussanak. *A vendéglőkben, kávéházakban el kell tiltani a kútvíz kiszolgáltatását.* Mert a vendéglők és kávéházak kutai rendszerint istállókhöz és trágyadombokhoz vannak közeli és barátságos viszonyban. A kutakba átszivárgó szenny pedig megfertőzi a kut vizét.

Az összes kutakat, vagy legalább a nyilvános közutakat meg kellene vizsgálni, vajjon egészséges-e a vizük. Amely kútnak a vize csak félig-meddig is kifogás alá esik, egészség szempontjából le kell zárítani, el kell vonni a fogyasztás elől.

A tanítóképezde artézi kútja vizét felfogó medence létesítésével is addig-addig spekuláltak, amíg azon nem vettük magunkat észre, hogy megkéstünk vele. Mindig szükség lett volna arra, de most különösen nagy szükség van rá. Hát már most ez is mindegy, de gondoskodjék legalább arról a tanács, hogy minden egészséges ivóvizet szolgáltató kút, legyen az a vasúté, a tanítóképezde, vagy magánosoké, a nagyközönség részére hozzáférhetővé és használhatóvá tétessék.

A miniszteri rendelet már napok óta itt van, de a nagyközönséget kioktató és az egészség és a tisztaság szabályainak betartására intő és az ovó intézkedések betartására kioktató plakát még mindig nem jelent meg.

Az mondják, hogy a város gondoskodott arról, hogy az artézi víset kihordó emberek kötelesek mindenkinek ingyen-vizet adni. Ugy halljuk hogy ez az intézkedés megtörtént. Megtörtént-e nem-e, nem tudjuk. Mert ki nem hirdették. Miért nem hirdetnek meg egy ilyen nagyfotosságú intézkedést a legszélesebb körben?

Mindent el kell követni, hogy az esetleges veszedelmet elhárítsuk.

Telefonhírek.

Budapest, 1910. augusztus 29

A kolera.

A pozsonyi kórházban fekvő és a Regensburg hajón megbetegedett Trenka Magdolnánál kétségtelenül megállapították az ázsiai kolerát.

Ma a Bécsből Budapest felé menő személyvonat egyik III. osztályú kocsiszakaszában hirtelen rosszul lett Német István napszámos. Kolera-gyanús tünetek között kiszállították Tatán. A vele utazott 23 férfi, 6 nő és 8 gyermek Budapestre érkezett a keleti pályaudvaron. Mindannyiukat kiszállították és desinfiálták.

A gráci vonaton is nagy ijedelem volt. Egy fiatal ember hirtelen rosszul lett a kocsiban. Azt hitték, hogy kolera tünetei vannak rajta. Egy, a vonaton utazott orvos megállapította, hogy a fiatal ember tüdővész és az utazástól görcsöket kapott.

Tüntetés Cetinjében.

Cetinjében a királyi ünnepek alkalmából a színházban Nikita drámáját: A Balkán cárnéját adták, miközben a karzaton éktelen zajongás tört ki Nikita ellen.

NAPIHIREK.

Pro domo.

A bajai munkapárt sajtóorganuma tudvalevőleg hónapok óta állandó személyes házát folytat a bajai függetlenségi párt tiszteltreméltó vezérférfiai ellen, különösen pedig felelős-szerkesztőnk egyéni becsületét szemérmetlen hazug vádakkal támadja.

Vasárnapi számában folytatja aljas és durva támadásait és ugyanakkor, mikor lepocskondiázza lapunk vezéreit, arcátlan cinizmussal békét ajánl fel nekünk. Mi a nemzeti munkapárt orgánumával sem a magánéletben, sem nyilvánosan szóba nem állunk. Mi a nemzeti munkapárt sajtó-organumát nem támadtuk, hanem a nemzeti munkapár-

tot, ellenben ő támadott bennünket, tehát háborút se vívtunk, nincsen miért békét kötünk. Ellenben a cikk írója ellen a bűnvádi feljelentést beadjuk. Tájékoztatás céljából megjegyezzük, hogy eddigelé négy sajtóperben Ortutay István ellen a vizsgálat már el van rendelve, továbbá ugyancsak még hat sajtóper teszünk folyamatba részben Ortutay István, részben Spitzer Zoltán hírlapírók ellen.

Ez alkalommal elnézést kérünk olvasóinktól, hogy az ujságírás kinövésével kell foglalkoznunk, de kénytelenek vagyunk vele, mert tartozunk a közönséget arról felvilágosítani, hogy a tisztességtelen, erkölcsi érteket sértő ujságírás tilos dolog és bár egy kissé hosszadalmas a bűnvádi eljárás lefolyása, a végén a gyalázkodók megfogják kapni megérdemelt büntetésüket. Spitzer Zoltán a jól megérdemelt fenytékek előtt nem fog elbujhatni.

Mohácson nincs kolera. A fővárosi lapok vasárnap azt a riasztó hírt röptették világgá, hogy Mohácson Schlottbauer János napszámos kolera-gyanús tünetek között meghalt. A hír Baján, Mohács közvetlen közelében érthető izgalmat keltett. Éppen ezért érdeklődünk a dolog iránt és — lapunk zárta-kor — arról kapunk Mohácsról értesítést, hogy Schlottbauer halálának okát a boncoló orvosok hevenybélhurutban állapították meg.

Védekezés a kolera ellen. Megtörténtek az óvintézkedések. A főkapitány és dr. Becassy tiszti orvos végig járták a kávéházakat, vendéglőket, korcsmákat, hentes-üzleteket, mészárszékeket, péküzleteket és megvizsgálták, hogy rendben van-e ott minden? A rendőrök végig járták a magánházakat, meghagyják a szemét kihordását és az emésztő gödrök fertőtlenítését. — Tisztelettel kérdezzük egyben, hogy a városi bérház és postaépület udvarát vajjon megvizsgálták-e? Olyan döglletes büz van ezen az udvaron, hogy csuda, hogy nem lesz rosszul a ház minden lakója.

Azonban a plakátok, amelyek a közönséget felvilágosítanak és útbaigazítanak, még mindig nem jelentek meg az utcák szögletén. Azt a szemétrakást, amelyet a vásártéren, a bíróság és a képezde között egy halomra raktak, szétdobáltak az egész tér szélességében. A Sugovica partra nem hordanak több szemetet — novemberig. Hát azontúl igen? Ugyan mire jó az? Ha elmult a veszedelem, hát szabad megint megmérgezni a levegőt, csak azért, mert van erre egy közgyűlési határozat? Hát tegyen a rendőrfőkapitány a közgyűléshez előterjesztést, hogy helyezték azt a helytelen határozatot hatályon kívül.

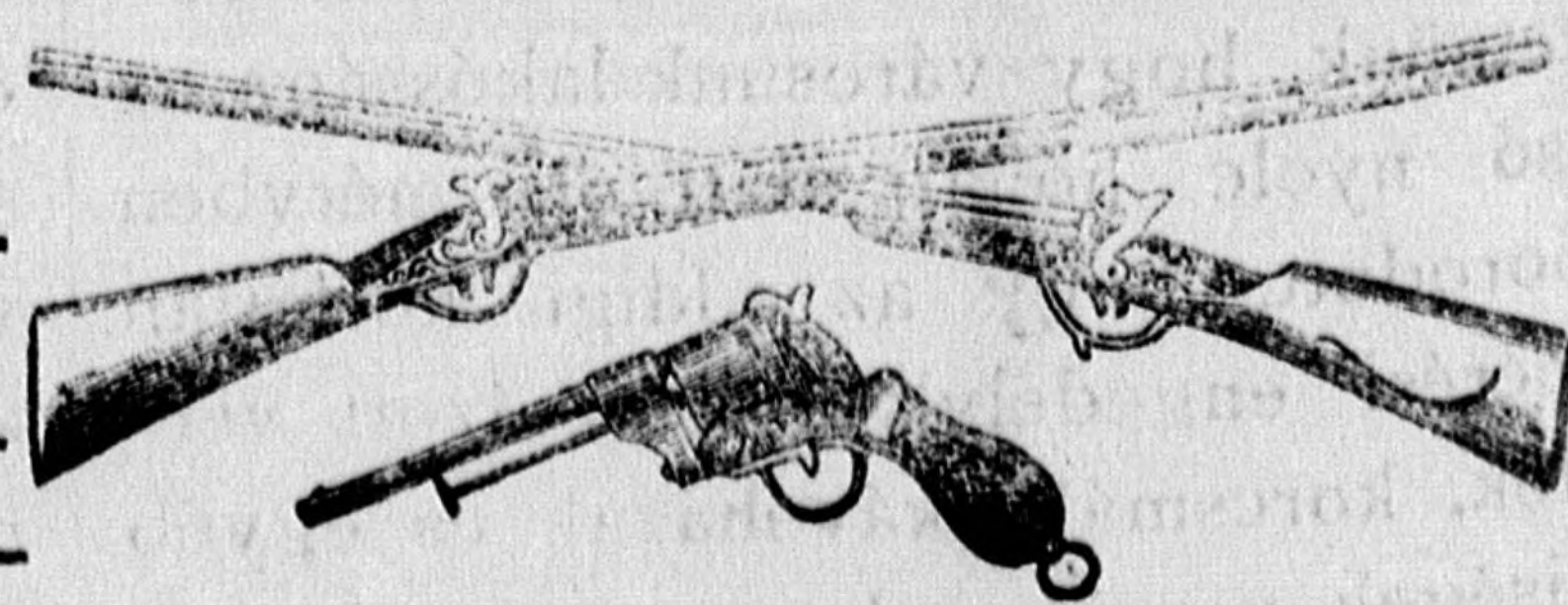
A »Bajai Sport Egyesület« athlétaí Zomborban. Tegnap tartotta a »Zombori Sport Egyesület« bácskai versenyét, amelyen clubunkat Devich Dezső, már több ízben

Kitünő minőségű

vadászfegyverek, flóbertpuskák és revolverek

a kül- és belföld legjelesebb gyáraiból, pontosan szabályozva, minden cső a hivatalos próbabélyeggel ellátva és belöve. Mindennemű vadászszerszök és felszerelések nagy választékban és igen jutányos áron kaphatók:

Drescher Gyula kereskedésében Baján.

szerepelt athlétánk, továbbá Nyiraty Dezső, Bogdány Mihály és Rex Ernő képviselte. Sajnos úszóink ismeretlen okból távol tartották magukat a megjelenéstől, ami bizony nem válik dicsőségünkre. Így az úszóversenyen egyedül Rex Ernő indult, az oldalúszást megnyerve, míg a 440 yardos bajnokságban 3-ik lett. Devich Dezső a magasugrást nyerte meg 153 $\frac{1}{2}$ cm. eredménnyel. A többi számokban határozott indispozícióval küzdött. A gerelyvetésben Bogdány 39·90-es szép dobásával csak 4-ik tudott lenni. A discosvetésben Devich 28·45 mrel 3-ik, távolugrásban 5·56 mrel szintén 3-ik lett, míg Nyiraty Dezső a félangolos sikfutásban 2 p. 20 mp. kitűnő idő alatt 2-ik lett. Ajánlatos volna, ha a club vezetősége kissé többet törődne a Zomborban lefolyó clubközi revanche-versenyekkel, mert ha úszóinkat a jövőben is távoltartja a versenyzéstől, odajutunk, hogy az a jó viszony, mely a két város sportegyesületei között fennállott, csakhamar megszűnik, ami bizony nem válik dicsőségünkre.

Dr. Farkas Ferencz volt bajai szinigazgatóról azt irták a lapok, hogy lemondott a szinigazgatói engedélyéről és elszerződött karmesternek. Ezt a hirt most maga Farkas Ferencz dr. cáfolja meg és azt mondja, hogy esze ágában sem volt lemondani. Társulata fenáll és meg is vannak néki a rendes állomásai.

Gyorsabb lesz a vonat október hó elsejétől kezdve a baja—szabadkai vonaton. Arról értesülünk, hogy a vonat menetsebességét Szabadka és Bácsalmás között október hó elsején meggyorsítják és az utat a mostaninál jóval rövidebb idő alatt fogja befutni.

Elementek a színészek. Szombaton este volt a nyári szinkörben ez évben az utolsó előadás. Vasárnap reggel az egész társulat elutazott Désre. A két utolsó előadásról, illetve az ott tapasztalt közbiztonság ellenes dolgokról legközelebb külön cikkben fogunk beszámolni.

Összeesett az utcán, a városháza és a Takarékpénztár épülete között szombaton egy asszony. Az asszony hirtelen rosszul lett és hányni kezdett. Egyszerre óriási tolongás keletkezett az asszony körül és a megriadt emberek már koleráról suttoztak. Végül pedig kiszült, hogy asszony a tulságos sok dinnye élvezetétől és egypár kupica pálinkától lett rosszul. Beszállították a kórházba, ahonnan azonban néhány óra múlva egészségesen elbocsátották.

Italmérők panasza. A bajai vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok ipartársulata panasszal fordult a város tanácsához. Az a panaszuk, hogy a pénzügyigazgatóság legutóbb hat újabb italmérési engedélyt adott, holott a legjobb esetben is csak egy lett volna adható, mert öttel túllépték a megszabott létszámot. Az ipartársulat azt kéri a tanácstól, hogy hasson oda, hogy ilyen esetek többé ne forduljanak elő. A dolog érdemi részével a vezércikkben foglalkozunk. A létszámon felül egyébként Antal József, Virág István, Nagy Zsiga, Rózsa Mihály, Loncsek József és Klein János kaptak italmérési engedélyt.

Az új szintársulat. Krémer Sándor szinigazgató teljesen ujonnan szervezte társulatát. A régiek közül alig marad meg néhány. Többnyire új tagok jönnek a társulathoz, akiknek legnagyobb része még ismeretlen a bajai közönség előtt. Az új társulat névsora a következő: Borbély Lili operette szubrette primadonna, Jobbai Nusi szubrette énekesnő, Berczik Margit coloratur énekesnő, Martinek Ilonka énekes naiva, Kondráth

Ilona szende, Halász Mariska hősnő szende, Garai Ilus társalgási naiva, H. Serfőzi Etel komika, Tordai Etel anyaszínész, Tiszai Miksáné segéd-komika. Gellért Pál karmester, Fehér Gyula jellem apa, drámai rendező, művezető, Szőke Sándor lyrai szerelmes, Fenyő Emil hős szerelmes, Szalma Sándor bariton énekes, Telekán Valér tenor énekes, Szentiványi Lajos énekes bonvivan, Deák Kornél buffo komikus, Kormos Ferenc siheder komikus, Szabadkai József titkár, komikus, Szathmári Árpád buffo komikus, operett rendező. Ezenkívül tizenkét nő és tizenkét férfi kardalosnak. — Ez a társulat jön a jövő szezomban Bajára. Működését figyelemmel kísérjük és szabadkai bemutatkozását ismertetjük.

Városi dolgok. Baja város törvényhatósági bizottsága folyó évi szeptember hó 7-én, vagy 9-én tartja — nyári szünet utáni — első rendszerinti közgyűlését. — Ugyanaznap délelőttjén lesz a közigazgatási bizottság ülése is.

Az ovodák államosítása. Baja város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy államosítja a város ovodáit. A közgyűlés ezen határozatát jóváhagyta a kormányhatóság.

A választók névsora, amely szerint Baja városban a jövő évre 1619 választó-polgár van, a mai nappal jogerőssé vált és ellene egyetlen fellebbezés sem adatott be a királyi Curiához. A központi választmány a napokban ülést fog tartani, amelyen tudomásul fogják venni a választók névsorának jogerőre emelkedését.

Az utcai világitás ellen ismét alapos a panaszkunk. Napok óta tapasztaljuk, hogy ezen a téren hallatlan a hanyagság. A Munkácsy-Mihály-utcában például már napok óta nem gyűjtanak utcai lámpát, úgy hogy az ember csak botorkálva járhat arra. De így van ez más utcákban is. Jó lenne a közvilágitásra valamivel több gondot foreítani.

A »Casino« vendéglő nyári helyiségében naponta Petrovác Béla zenekara zene-estélyt tart.

Tisztelettel

Preimájer Pál
Casino vendéglős.

Szélezerkesztő:

FODOR KAROLY.

Szerkesztőség és kiadóhivatal telefonszáma 101.

NYILT-TÉR.

Ezen rovatokban közölte a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Kapots Nándor úr álmái.

E hó 26-án a Bajai Független Ujság nyíltterébe Kapots Nándor úr cifra eljárásai ellen figyelmeztetést adtam ki, a mit az utolsó betűig a mai napon is fenntartok. Kapots úr a lapot éppen szeszől mindennapi boldog állapotában vette a kezébe, olvasva figyelmeztetésem, delirium hatása alatt táncra kerekedtek előtte a betűk és mást olvasott mint a mi irva volt, majd szédület fogta el, szemei lezárultak és boldog álomba merült, álmában úgy látta, hogy én gombalevest ettem, boldog szenderületében átrepült a decsi temetőbe, s látta a magának vindikált mintám után készült elfusolt rácsát sikerült elsorangi kivitelben, az általa agyonzúzott szegély-kövek szép összeforradását, Szél Mihály ur megelégedett arcát, aztán a 24-es decsi bandát, kik Szél Mihály úr megelégedése folytán játszották neki, hogy »Hires Decsben muzsikálnak stb.«, majd a decsieket látta maga körül, a kik megrende-

lésekkel árasztották őt el és még tudja Isten mi szépeket álmódott volna, ha egy dongó tiszteletlen viselkedése folytán fel nem kellett volna ébrednie, és most újra kezébe vette a lapot és olvasott. Hallatlan, dűnyögé magában, hisz ott minden rendben van, hogy mer ilyent mondani rólam, a város első lakatos, címzetes mérleg-készítő és a városi kutak hivatalos elrontója, akarom mondani javítójáról. Kaptam magat, futott az ügyvédhez és irat egy sikerületlen gorombaságot, irat mindent, csak azt nem tisztázza, amit én felhoztam, irat gombalevesről, kontárokról, ami alatt valószínűleg önmagát érti, meg hogy páva tollat nem rak fel. Hát Kapots úr! azt elhiszem, de fürj tollat Árvai úr akarata ellen is már tett fel és nagyon, de nagyon meg lenne elégedve önmagával, ha a vasrácsával a decsi temetőt úgy elcsúfíthatná, mint enyémmel én a bajait, épen ezt csodálom Öntől, hogy ilyen temető csúfító munkára ráfogja, hogy Ön készítette és nem csak az enyémmre, de másokéra is. Hozhatnék fel különben cifrább egyebet is, de nem akarok a dolognak elébe vágni. Önnel különben is tovább nem vitatkozom, ha valótlan mondtam sziveskedjen engem a bíróság elé állítani.

Neubert Ferenc

lakatos mester.

UJ! UJ! UJ!

Végre megoldódott

hogy a francia szabásu **toldott** (zwickel) **fűzők**, melynek szabása elől sima, egyenes, **karcsú** és **kényelmessé** teszi a **test** formáját. A hölgyközönség saját érdekét érinti egy próba kísérlet vételkötelezettség nélkül. Egyedüli lerakat a

Versenyáruházban.

Vidékre bérmentve szállítok, csak kérem a biztos schluss-bőséget értelmesen kiírni. Az ár-különbözet: 40%-kal olcsóbb mint máshol.

Továbbá ajánlom dúsan felszerelt **úri, női-gyermek-divat, kötött, szövött, pipere, játék, látszer és kötszer árúraktáramat.**

A n. é. közönség szives pártfogását kérve
vagyok tisztelettel

MITTLER S.

Első Bajai Versenyáruháza.

Birtokeladás.

Baranya legtermékenyebb részén, kedvező fizetési feltételek mellett eladó:

65 hold elsőrendű egyenes vagy sik fekvésű szántó, 8 hold kaszáló, egy szilárd anyagból épült 34 öl hosszú lakóházzal, istálló, pajta, kukoricagóré; az épületek 2 hold területen vannak; 20 drb marhalegeltetési jog a közös legelőből és 100 drb sertéslegeltetési jog.

Eladja:

Zalai Adolf

Szentlőrinczi (Baranyamegye) téglagyáros.

Ellátás.

Egy magános urinő a legkedvezőbb feltételek mellett egy magános urinőt, vagy egy iskolás lányt teljes ellátásra felvesz. Cim: Árpád utca 3 szám.

1909-i
szezónációs ta-
lálmány:
öngyújtó
ércgyertya
Jupiter

zsriradékmentes pertroleumtöltéssel.

Használatban tizszer olcsóbb, mint a közönséges milly- vagy stearin-gyertya, csak 5—6 fillérbe kerül és 18—20 óra hosszát szagtalanul, szépen világít. A fény tetszés szerint kisebbre vagy nagyobbra szabályozható. »JUPITER« meggyullad magától, gyufa nélkül, egyszerű nyomás által a gyújtókerékre. — 10 évi jótállás törés és jó működésért. — Fontos minden családnak, főképen vendéglők, szállodák, üzletek, gyárak, templomok részére.

Ára: 1 drb 6 kor. 3 drb 16 kor. 6 drb 30 k 12 drb 57 kor. — éjjeli lámpára üvegtulipán 1 korona, több, utánvétellel.

Ügynökök és viszonteladók mindenfelé kerestetnek.
Oszt. magy. Union vállalkozás pat. találmányok részére
Wien, V., Wiedner főutca 105.

Iskolai értesítés.

A belvárosi, felső- és alsóvárosi állami elemi népiskoláknál az 1910—1911. iskolai évben a mindennapi iskolakötelesek beírása szeptember hó 1., 2. és 3-ik napján d. e. 8—11-ig, d. u. 2—4-ig történik. 4-én ünnepélyes istentisztelettel megnyitjuk az iskolai évet; 5-én megkezdjük a rendes tanítást.

Az iskolakerületek beosztása folytán: 1. a belvárosi iskolába felvétetnek: a belvárosi, rókusvárosi, kiscsávolyi, katonavárosi, szentjánosi, továbbá a Szeremlei-utca északi oldalán lakó; 2. a felsővárosi iskolába: a kisbudai, istvánmegyei, józsefvárosi és a külsőteleknek erre eső részén lakó; 3. az alsóvárosi iskolába: a szállás- és homokvárosi, továbbá a Szeremlei-utca déli oldalán és a külsőteleknek ezen részen lakó iskolakötelesek. Ezen beosztás értelmében minden szülő a saját kerületében levő iskolába tartozik beírni gyermekét.

Mindennapi iskolába azon iskolakötelesek tartoznak beíratkozni, kik 1910. augusztus 31-én betöltik életük 6-ik évét és 12 évesek még el nem multak.

Az 1908. évi 46. t. c. I §-a értelmében a felvételre jelentkező tanuló az ifjúsági és tanítói szakkönyvtár javára 50 fillér felvételi díjat köteles fizetni. Ezenkívül az évi értesítőért 30 fillér hozzájárulási díjat fizet.

A beíratási időben d. e. 11 órakor tartatnak a felvételi és javítóvizsgálatok. Javítóvizsgálatot tehetnek azon tanulók, kik egy vagy két tantárgyból elégtelen érdemjegyet kaptak.

A tanulókra vonatkozó adatok pontos felvétele érdekében felhívom a szülőket, hogy személyesen irassák be gyermekeiket.

A beíratáskor minden tanuló köteles értesítőkönyvecskéjét, azonkívül oltási bizonyítványát felmutatni, vagy a beíratást más módon igazolni.

Más intézetből jött tanulók szabályszerű bizonyítványuk és anyakönyvi kivonatuk, valamint oltási bizonyítványuk felmutatása után; a bizonyítvány nélkül jelentkezők felvételi vizsgálat sikeres kiállása esetén vétetnek fel a bizonyítványuknak, illetőleg ismereteiknek megfelelő osztályba. A felvételi vizsgálat díjmentes.

A ragadós betegségben szenvedő, vagy undorító betegségben levő, avagy hülye tankötelesek az iskolába föl nem vehetők. A felmentést a tisztii főorvos úr által kiállított bizonyítvánnyal kell igazolni.

Azon szülők vagy gyámok, kiknek gyermeke vagy gyámoltja a beírás alkalmával bármilyen okból visszautasított, panaszával az állami népiskolai gondnoksághoz fordulhat.

Mint fontos körülményre felhívom az érdekelt szülőket, hogy azon tanuló, aki a tanév folyamán tölti be a 12-ik életévét, az iskolai év végéig köteles iskolába járni.

Az állami elemi népiskola fölé szervezett gazdasági népiskola hároméves tanfolyamába fölvetetnek oly fiú és leány gyermekek, kik 12-ik életévüket betöltötték, a mindennapi iskola tanfolyamait elvégezték és a népiskolánál magasabb fokú iskolába nem járnak.

A gazdasági iskolába való fölvetelre kötelezett tanulók beírása úgy az alsó, mint a felsővárosban folyó évi szeptember hó 4. és 8. napján délelőtt történik.

Figyelmeztetem még a szülőket, hogy akik gyermekeik beírását a kitűzött időben elmulasztják, az 1868. évi 38. t. c. 4. §-a értelmében büntetettnek.

Baja, 1910. augusztus hó 15-én.

Hegedűs Aladár dr.

kir. tan. polgármester,
gondnoksági elnök.

Erzsébet királyné-utcai 82. számú

HAZ
szabadkézből eladó.

A Szegedi Kereskedelmi és Iparbank bajai fiókjának intézete

(Drescher Gyula-féle házban)

elsőrendű feltételek mellett nyújt

jelzálog kölcsönöket

földekre 10-től 65 évig terjedhető annuitásokkal, vagy tiszta kamatozású alapon. A kölcsönök lebonyolítása simán, gyorsan, a legmérsékeltebb költségekkel és a felek iránti legmesszebb menő előzékenységgel történik.

Hirdetések

felvétetnek a
kiadóhivatalban.

BORSZÉKI

az ásványvizek királya, angolkór és vérszegénység ellen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és hűsítő ital a legelső minden vizek között.

Kapható Baján:

ifj. Cserba György

fűszer- és ásványvizkereskedőnél,
s minden kávéházban és vendéglőben,

Világszerte híres a Borszéki Gyógyfürdő!

A »FÓKUT« vize a legkellemesebb italu, legszénsavdusabb üdítő ásványviz, ugy magában, mint borral és gyümölcs szörpökkel vegyítve.

A »KOSSUTH-KUT« vize kitűnő összetételű alkalikus vasas savanyúviz, gazdag vas és mésztartalmánál fogva igen jó hatással van a vérszegénységnél, továbbá az angolkór és görvélykóránál.

A »BOLDIZSÁR-KUT«-i gyógy-borviz nemcsak kiválóan üdítő élvezeti viz, de kitűnő sikerrel használtatik a vese-, húgyhólyag-, köszvény-bántalmak ellen, a légző és emésztőszervek hurutainál, vizeleti nehézségeknél megakadályozza húgyhomok lerakódását.

Nagy lithium tartalmu. Húgyhajtó hatásu. Szénsavdus. Csiramentes.

Utolsó vasuti állomás Déda. Posta, távirada és telefon helyben. Kapható minden nagyobb fűszer- és csemegeüzletben, vendéglőben.

A borszéki gyógyborviz főraktára B aja és vidéke részére:

Stampfl Jenő

cégnél. Ugyisint minden bel- és külföldi ásványvizek a legelőnyösebb árakon kaphatók. Telefon 81. szám.